

FORSLAG TIL FORVALTNINGSPLAN FOR GARDSJØEN NATURRESERVAT

OPPSUMMERING AV HØRINGSUTTALELSER MED FYLKESMANNENS
VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Fylkesmannen i Hedmark

INSTANSER SOM HAR AVGITT UTTALELSE

- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Jernbaneverket
- Eidsiva Nett AS
- Grue kommune
- Hedmark fylkeskommune
- Åtte grunneiere i reservatets sørlige del

OPPSUMMERING AV HØRINGSUTTALELSER

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ingen merknader til den foreslåtte planen og antar at eventuelle konsekvenser for vassdrag eller energiresurser ble vurdert forut for vernet i 1981. NVE ser derfor på den foreslåtte forvaltningsplanen som en forvaltningsmessig prosess for et allerede etablert verneområde og tar forslaget til forvaltningsplan til etterretning.

JERNBANEVERKET

Jernbaneverket opplyser om at Solørbanen går langsmed reservatets vestlige grense og at avstanden er ca. 8-10 meter fra spormidtt til grensa for reservatet. En trasébredde på 26 meter er under vanlige forhold tilstrekkelig for ordinær drift og vedlikehold av jernbanen.

Jernbaneverket ønsker å ta hensyn til naturverdiene i reservatet, men ber om at forvaltningsplanen utformes slik at det ikke er til hinder for Jernbaneverket å utføre nødvendige drifts-, vedlikeholds- og oppgraderingsarbeider på/langs jernbanen og at det ikke må etableres en praksis der Jernbaneverket må søke om tillatelse for å gjennomføre slike tiltak.

Videre ønsker de at det i verneforskriftens punkt V tas inn et eget punkt som omhandler jernbanen, med følgende ordlyd: *nødvendig arbeid for å sikre drift- og vedlikehold av jernbaneinfrastrukturen*. Dette vil sikre at Jernbaneverket kan reagere raskt også i tilfeller av uønskede hendelser som for eksempel flom, skred, ras og andre skader på jernbaneinfrastruktur som igjen kan forårsake brudd i togframføringen på denne strekningen.

EIDSIVA NETT AS

Eidsiva Nett AS påpeker at de har forsyningsområde i reservatet. De mener at de må ha tillatelse til å utføre nødvendig vedlikehold på dette el-nettet. Med nødvendig vedlikehold menes blant annet nødvendig utskifting av nettkomponenter samt hogst/rydding av vegetasjon langs linjer.

GRUE KOMMUNE

Grue kommune ønsker at det raskt blir tatt tak i grensemerkingen og informasjonstavlene. De mener at Statens naturoppsyn bør gå over grensemerkingen for å sjekke at merkene er intakte, godt synlige og supplere ved behov.

De skriver også at det må tas initiativ til oppfrisking av informasjonstavlene og gjøre dem lettere tilgjengelige. Det bør settes opp et skilt fra hovedveien i nærheten som viser at det ligger et naturreservat i området.

ÅTTE GRUNNEIERE I RESERVATETS SØRLIGE DEL

De åtte grunneierne som står bak høringsuttalelsen er Paul Arne Hansen-Gaard, Hans Sverre Hansen-Gaard, Erik Gjermshus, Terje Weldingh, Ole Johnny Rugsveen, Jorunn T. Hansen-Gaard, Per Guttorm Q. Haarstad og Jan Otto Paulsrud.

De påpeker at det vedlagte kartet i forslaget til forvaltningsplan er fra 1986 og er unøyaktig med store feilmarginer. De ønsker at GPS-posisjonen for grensemerkene som er satt ned i terrenget danner et nytt kart som legges ved forvaltningsplanen.

Når det gjelder jordbruksvanning har Fylkesmannen i høringsforslaget skrevet at det er tillatt å legge overflatiske, temporære ledninger for vanningsanlegg for jordbrukseiendommer som grenser til tjernet. De konstaterer at det i verneforskriften ikke står noe om «temporære» og «overflatiske» ledninger og at disse ordene derfor bør strykes. Videre bemerker de at ordet «tjernet» bør byttes ut mot «reservatet» i samme avsnitt.

De ønsker at det blir tillatt å legge ledninger i reservatet for å ta varmeenergi fra vannet til å varme opp gårdene rundt sjøen og mener at dette er et lite inngrep sammenlignet med vanningsanlegg eller pumpeanlegg.

Videre skriver de at kratt og trær langs med åkerkantene henger inn over dyrka marken og er i veien for maskinene på åkeren og skyggelegger deler av åkeren. De ønsker at det gis en åpning i forvaltningsplanen for at kratt og trær inntil 5 meter fra åkerkanten kan fjernes uten å søke om dispensasjon.

FYLKESMANNENS KOMMENTARER

VERNEGRENSE OG KART

Grensene for reservatet ble fastsatt ved opprettelsen av Gardsjøen naturreservat og er vist på et kart i målestokk 1:10000 datert november 1981. Det er denne vernegrensen som har vært gjeldende i reservatet frem til nå. I forbindelse med forvaltningsplanarbeidet ble det oppdaget store avvik mellom den vedtatte vernegrensa og grensepunktene som er blitt satt ned i terrenget og som er vist på kart datert mars 1986. Grunnen til dette antas å være at det ved grensemerkinga ble tatt hensyn til åkerarealet, som endret seg fra vernetidspunktet til grensemerkingstidspunktet. Et lite hus var også blitt tatt hensyn til ved grensemerkinga, slik at det ble liggende utenfor reservatsgrensa. Siden store deler av reservatets utkanter er blitt oppdyrket, i tillegg til at grunneierne har tilpasset seg grensemerkene plassering over langt tid, valgte Fylkesmannen å sende en tilrådning om grensejustering til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vedtok grensejusteringen 9. mars 2015 og endret derfor noen punkter i verneforskriften knyttet til dette.

Grensemerkene som er satt ned i terrenget samsvarer nå stort sett med den vedtatte vernegrensa for reservatet. Grensemerkene blir sjekket og GPS-merket av Statens naturoppsyn. Noen av grensemerkene er imidlertid blitt borte på grunn av graving, utfylling og tildekning. Disse grensemerkene skal erstattes dersom de ikke blir gjenfunnet, og det er bestilt supplerende grensemerking i 2016.

I etterkant av grensejusteringen har vi laget nye kart i forvaltningsplanen som samsvarer med nåværende vernegrense for Gardsjøen naturreservat. Dette kartet bør oppfylle grunneiernes krav til et kart med større nøyaktighet.

JERNBANE

Når det gjelder nødvendige vedlikeholdstiltak i forbindelse med jernbaneinfrastruktur, kan ikke en forvaltningsplan endre bestemmelsene som er vedtatt i verneforskriften. En forvaltningsplan kan presisere og utdype det som er nevnt i verneforskriften, men det er ikke aktuelt å ta inn nye bestemmelser eller endre de eksisterende bestemmelsene. Det vil derfor ikke være aktuelt å unnta Jernbaneverket fra å søke om dispensasjon dersom det skal utføres tiltak som er i strid med vernebestemmelsene, ved å ta inn et nytt punkt i verneforskriften. Dersom det skal utføres tiltak i reservatet som er i strid med bestemmelsene, for eksempel rydding av vegetasjon, oppføring av faste innretninger, drenering, uttak eller lagring av masse, må det søkes om dispensasjon fra verneforskriften.

INFORMASJON

Det finnes to informasjonsplakater for Gardsjøen naturreservat. Den ene er plassert sør for Tjuraåas utløp og den andre nordvest for Skytre. Informasjonstavla ved Skytre er i dårlig stand og det vil bli satt opp en ny.

Når det gjelder en veiskilt fra hovedvegen som viser adkomsten til Gardsjøen naturreservat, er Fylkesmannen positiv til forslaget. Dette bør imidlertid ses i sammenheng med en eventuell stimerking, slik at besøkende får en mulighet til å se reservatet når de har kjørt dit.

VANNINGSANLEGG

I verneforskriften punkt V. 4 heter det at vernebestemmelsene ikke er til hinder for legging av ledninger for vanningsanlegg. I utkastet til forvaltningsplan skrev vi at «legging av overflatiske, temporære ledninger for vanningsanlegg for jordbrukseiendommer som grenser til tjernet er tillatt, forutsatt at dette utføres på en skånsom måte i forhold til verneformålet». Som de åtte grunneierne har påpekt, er det ikke nevnt noe om «temporære» eller «overflatiske» vanningsledninger i verneforskriften. Vi vil derfor omformulere dette avsnittet i den endelige forvaltningsplanen, slik at det fremgår at det er tillatt med legging av ledninger i reservatet for vanningsanlegg.

Legging av ledninger for vanningsanlegg knytter seg direkte til muligheten for å kunne vanne de nærliggende åkrene. Det kan ikke tas inn nye bestemmelser i verneforskriften i forvaltningsplanen som gjør det tillatt å legge andre typer ledninger, som for eksempel ledninger for å ta ut vann til varmeenergi. Det kan imidlertid søkes om dispensasjon for dette tiltaket.

KANTSONER MOT DYRKA MARK

I verneforskriften åpnes det opp for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til rydding av vegetasjon der reservatet grenser mot dyrket mark.

Antallet meter som ønskes ryddet for vegetasjon vil variere fra plass til plass, i tillegg til at artssammensetningen på den aktuelle plassen også vil variere. Derfor vil vi ikke åpne for at det kan ryddes 5 meter fra åkerkanten på generell basis. Det beste er om søkeren legger ved et kart til dispensasjonssøknaden der området som ønskes ryddet for vegetasjon er markert. Dersom søkeren ikke har et kart tilgjengelig, kan dette fås fra Fylkesmannen ved henvendelse.

EL-INSTALLASJONER

Eidsiva Nett AS har kraftlinjer og stolper innenfor reservatet. Dersom det skal utføres tiltak for å vedlikeholde disse, må det søkes om dispensasjon fra verneforskriften dersom tiltakene er i strid med vernebestemmelsene. Dette kan for eksempel være aktuelt ved linjerydding av vegetasjon, oppføring av nye stolper eller nettstasjoner, gravearbeid eller motorisert ferdsel i forbindelse med et tiltak.